A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam. FIUME, csütörtök 1908. november 12. 237. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.) Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár: Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor. Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hóra . . . . . 2 kor. Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET a kiadóhivatal mérsékelt áron számit.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kereskedelem és a kereskedelmi tárca.

Aki még nem tudta, hogy Magyarországon mindenki arról beszél, amihez nem ért, az olvassa el a képviselőház pénzügyi bizottságának e hó 3-iki üléséről szóló tudósitást.

Ebben az ülésben a *kereskedelmi tárca költségvetését* tárgyalta a bizottság. A költségvetés tudvalevőleg a szigoritott h[illegible]szabályok alá esik, ugy, hogy alapos plenári[illegible]tásra egy-egy reszort budgetjének kilátás[illegible]sen. Azt várná tehát mindenki, hogy le[illegible]b a bizottsági tárgyalás legyen szaksze[illegible]eritő, alapos.

És ezzel szemben mit láttunk [illegible] pénzügyi bizottság, mely a képviselőház fi[illegible]nc- és közgazdasági korifeusainak a gyüleke[illegible]helye, egy ülésen, kutyafuttában ledarált e[illegible]tárcát, melynek összes kiadásai 482 mill[illegible]oronára vannak előirányozva.

A vitában résztvett négy ügyvéd, két egyetemi tanár, egy költő, egy c[illegible]agász, egy miniszter és közbeszólásokat kockáztatott meg egy volt miniszterelnök és jelenleg bankkormányzó.

Ez utóbbi az egyetlen, aki valóban ért a dologhoz és akinek érzése, sejtelme van arról, mi is az a kereskedelem. A tárca előadója persze szintén ügyvéd. Ezuttal nem halasi ügyvéd, hanem budapesti, ami már magában véve nagy haladás. Igaz viszont, hogy ez a budapesti fiskális tipikus agrárius és mint a szövetkezeti mozgalom egyik szószólója jutott a közélet éltető és tápláló mezejére.

Egy agrárius ügyvéd, mint a kereskedelem ügyének előadója: ime hü fotográfiája a magyar kereskedelmi érdekek parlamenti képviseletének. Kereskedő vagy iparos *egyetlen egy sem* szólalt fel a bizottságban ama egyszerü oknál fogva, mert ilyen a pénzügyi bizottságban egyáltalán nincs.

És amilyen sivár képet mutatnak a külsőségek, ugyanolyan volt az egész vita belső tartalma, helyesebben tarthatatlansága. Szóba kerültek a bizottságban a következő ügyek: az államvasutak bevétele és adminisztrációja, a kisiparosok segitése, a vasutas-szövetségek, a közutak, az állami iparfejlesztés, a nyerstermelő szövetkezetek, a munkásbetegsegitő pénztár, a posta- és távirdai alkalmazottak fizetésrendezése.

Ez a felsorolás kimeritő. Se több, se kevesebbről szó nem esett. Kereskedelemről egy szót sem ejtett senki. Betetőzte a szónokok e tartalomjegyzék szerinti és nagyon szakszerü felszólalásait Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ujabb biztatása, hogy ő a hive a gazdasági függetlenségnek. Ellenben teljesen megfeledkezett a miniszter ur arról, hogy ilyen gazdasági függetlenség erős ipar és hatalmas kereskedelem nélkül nem képzelhető. Ami nem csoda.

Szterényi államtitkár betegsége miatt nem volt jelen a bizottság ülésein, Kossuth pedig csak nem tarthat a fejében minden csekélységet, — a minő például a kereskedelem.

A „szak" erők ilyen tárgyalása után előre látható, milyen lesz a kereskedelmi vita a képselőház plénuma előtt. Ebből a parlamentből teljesen kiveszett minden józan érzék az ország gazdasági igényei iránt. Jellemző bizonysága ennek, hogy még a szakszerü megvitatásra hivatott pénzügyi bizottságban is a nagy politika és a személyes apró mesterkedések domináltak.

Az agrárius fiskálisok a betegsegitő pénztárak vezetőségében sokalják a munkás-elemet, elfelejtvén vagy meg sem tanulván, hogy a törvény maga — melyet éppen ők szavaztak meg — előirja a munkások paritásos képviseletét.

A kirohanás óta kisült, hogy két függetlenségi őrszemjelöltnek fáj a foga az Országos Munkásbiztositó pénztár zsiros főorvosi és főügyészi állására. Ezért a támadás a pénztár vezetősége ellen.

Ugyancsak ezen az ülésen a vasutas-szövetségek ellen kelt ki az egyik függetlenségi párti alelnök; támadásának éle egy másik függetlenségi párti elnök ellen irányult, aki a nagy vasutas szövetség vezetője.

Ilyen és hasonló személyes ügyecskék, intrikák, törekvések és célok töltik ki nálunk a gazdasági politikát. Igazán szerencse, hogy iparunkban és kereskedelmünkben van annyi szivósság és erő, hogy az ilyen támogatás és gondoskodás mellett még egészen el nem pusztult.

Ha politikusainktól függne, bizony isten csődbe kergetnék az egész ipart és kereskedelmet csak azért, hogy valamelyik őrszemaspiráns dus *tömeggondnoksághoz jusson!*

Az amerikai munkaügyi miniszter jelentése a kivándorlásról.

Az Egyesült-Államok munkaügyi minisztere jelentéseket ad ki a munka állapotáról. E jelentések legutóbbi számában hosszabb cikket szentel az olasz, tót, de különösen a magyar munkások helyzetének ismertetésére az Egyesült Államokban, De csak az „unskilled" munkásokkal foglalkozik, vagyis olyanokkal akiknek tanult mesterségük nincs s mindenféle munkára vállalkozva, ma itt, holnap ott ütik fel sátorfájukat.

Érdekes a jelentésnek a következőképp hangzó része:

—

A munkások arra a kérdésre, hogy miért jöttek az Egyesült Államokba, legtöbbnyire a következőket feleltek:

1. Megélhetési nehézségek.
2. Menekülés a katonai szolgálat és más terhek alól.
3. Hogy önállók lehessenek.

Azt mondják, hogy rendszerint mind a három célt elérik, vagy legalább is megközelitik az Amerikába való bevándorlás által.

A magyarok és tótok rendszerint oly munkát keresnek, hol a bérek magasabbak, de a munka nehezebb. Többnyire vas- és acélgyárakban, bányákban dolgoznak.

Hogy a bevándorlók mikép nyernek munkát és mikép osztódnak el az ország különböző részeibe, erre nézve a jelentés részletesen kiterjeszkedik.

A nagy iparvállalatoknak jól szervezett saját elhelyező irodájuk van a kikötő városokban. Azonban a bevándorlóknak csak igen kis részük fordul az elhelyező intézetekhez munkáért. Annál is inkább mert a munkaszerzés ügynökségek utján igen költséges dolog a bevándorló részére.

A legbiztosabb és legkevésbé költséges elhelyezést a bevándorlók a posta utján nyerik, Ez alatt a jelentés szerint azt kell érteni, hogy az itt dolgozó bevándorló levél utján értesiti a óhazában levő barátját vagy rokonát arról, hogy hol kaphat munkát.

Abból a megfigyelt és tapasztalt körülményből, hogy az uj bevándorlók csodálatos biztossággal és tévedés elkerülésével mennek és érkeznek oly helyekre, ahol üzemben vannak a bányák, gyárak és ipartelepek, következtetni lehet ennek a rendszernek hatásos voltára és az értesités megbizhatóságára.

Ezt a munkát az a rengeteg levél végzi, mely innen Európába megy. Például 1906-tól 1908-ig 514.568,230 levél ment innen Európába és 282.857.558 érkezett ide. Ezek a számok a legbiztosabb és leghatásosabb eszközei a munkásszerzésnek. Rokonok és barátok a közvetitők.

A munkaügyi miniszter által kiadott és a föntebbiekben ismertetett havi jelentésekhez a bevándorlók felvilágositására egy röpirat van mellékelve. Ez a röpirat már csak azért is érdekes, mert a világ minden kulturnyelvére le van forditva, köztük magyarra is. Nem tartjuk érdektelennek a röpiratnak a következő sorait leközölni:

Az Egyesült-Államok minden egyes lakosa munkás ember, az egyik vagy másik módon. Aki idejött, hogy uj hazát találjon, attól elvárjuk, hogy dolgozzék. Mig a munka után tisztességes megélhetése van mindenkinek, munka nélkül itt nem élhet meg senki. Sokan vannak ez országban, akik munkájuk, vállalkozási szellemük, takarékosságuk folytán gazdagokká lettek, de sokkal nagyobb a szegények száma, akik közül sokan örökkön örökké szegények fognak maradni. Nyitva áll azonban mindenki előtt a meggazdagodás lehetősége, aki dolgozni és takarékoskodni akar és tud.

Az olvasóra bizzuk, hogy gondolkozzék e sorok fölött és itéljen belőlük . . .

A választójogi harc.

A minden tekintetben elhibázott választójogi reform parlamentáris benyujtása már napok óta ideges konvulziókban tartja az egész országot és nemcsak a fővárosban, hanem a vidék nagyobb ipari centrumaiban is kisebb-nagyobb tüntetések fordultak elő a legutóbbi napokban.

Itt Fiumében már hétfőn este kezdődtek meg az utcai tüntetések. Közvetlen okot ezekre az adott, hogy a susáki hatóságok szombaton és vasárnapon két horvát munkásvezért a

horvát bán és Magyarország elleni kirohanásaik miatt letartóztatott és az ogulini fogház börtönébe szállittatott. Körülbelül kétszáz horvát munkás ennek folytán hétfőn este a fiumei munkás-szakegyleteknek a Fiumarán levő otthona elé vonult, ahol a helyiség balkonjáról izgató beszédek hangzottak el. A horvát és fiumei munkások erre együttesen végig vonultak a korzón, az Erzsébet térre érve azonban egy szakasz rendőr kivont karddal szétkergette őket. A munkások egy része erre a Deák korzón vonult végig, másik része pedig visszatért Susák irányában. Természetes, hogy a munkások felvonulása és a rendőrökkel való összeütközése nem folyt le lárma nélkül és az utvonalba eső kereskedők sietve bocsátották le üzleteik redőnyeit.

Tegnap reggel a gyárakban és műhelyekben rendben megkezdődött a munka, de a bizalmiférfiak értesitették a munkásokat, hogy a nap folyamán a helybeli szociáldemokrata párt ki fogja mondani az általános sztrájkot, hogy ugy tiltakozzék Andrássy választójogi reformjának parlamentáris benyujtása ellen. A déli órákban tényleg szétment mindenüvé a jelszó: „Ki az utcára!“ De minthogy a messzebb fekvő gyárakat nem értesithették kellő időben, sok ipartelepen ebéd után megkezdődött a munka, de a berohanó munkás kiküldöttek „fuori, fuori!“ kiáltására csakhamar ismét letették a szerszámot.

A városon végigvonuló munkás seregek „serra, serra“! (bezárni) kiáltásai a kereskedőket is arra kényszerit.tték, hogy üzlethelyiségeiket sietve bezárják. Ez alkalommal a korzón levő Krainz és Materljan divatáru cégnek, mivel a munkások követelésének nem felelt meg elég gyorsan, kirakatát egy kővel bezuzták.

Történtek egyéb incidensek is. A Sillich féle kézmüáru üzlet egy Cicovich Josefina nevü elárusitónője a boltba berohanó munkások lármájától ugy megijedt, hogy eszméletlenül összeesett és most ágyban fekvő beteg. Derencsin rendőrfőkapitány helyettest délután fél háromkor egy csoport munkás a Prodam-féle gyógyszertár előtt körülvette és egy munkás mellbe ütötte, egy másik pedig megrugta. A gyorsan odasiető rendőröknek sikerült Derencsint veszélyes helyzetéből kiszabaditani és két bántalmazóját letartóztatni. A torpedógyári és Danubiusgyári kapusokat, kik a sztrájkra felszólitó munkásokat nem akarták a gyárba beereszteni, a munkások elverték, sőt az előbbi gyárban a munkásokat ellenőrző ugynevezett bádogbélyegeket is szét szórták.

Délután 3 órakor a két vegyigyár, a rizsgyár, a kőolajfonomitógyár és néhány kisebb ipartelep kivételével egész Fiumében szünetelt a munka. Négy órakor a munkások a Zichy téren hatósági engedély nélkül népgyülést tartottak, melyben több szónok magyarul, horvátul és olaszul beszélt a választójogi reform ellen. A gyülés, melyen az esős idő miatt csak néhány száz munkás vett részt, hatósági intervenció nélkül rendben szétoszlott.

Az est minden rendzavarás nélkül folyt le. Késő este a szociáldemokrata párt vezetősége elhatározta, hogy megelégszik a fél napi tiltakozó munkabeszüntetéssel és ma reggel mindenütt felvételi ujból a munkát. Ma tényleg mindenütt rendben folyik már a munka.

A rövid sztrájk természetesen a lapok megjelenésére is kihatással volt. „A Tengerpart“ és a két másik estilap tegnapi száma nem jelenhetett meg és a négy reggeli lap közül csak a „Voce del Popolo“ és az „Il Popolo“ jelentek meg ma késő délelőtt a rendesnél kisebb terjedelemben.

UJDONSÁGOK.

Olvasóinkhoz.

Lapunk tegnapi száma a déli órákban kiütött általános sztrájk miatt nem jelenhetett meg.

— **Személyi hir.** Esterházy Miklós herceg, az esterházai hitbizomány ura, kinek a spanyol királyi pár legutóbbi magyarországi időzése alatt vendége volt, Abbaziába érkezett és a Neptun-villába szállt. — Laehne Hugó országgyülési képviselő Abbaziába érkezett és a Stefánia-szállóban vett lakást.

— **A király unokája Abbaziában.** Windischgrätz Ottó herceg nejével, Erzsébet főhercegnővel és gyermekeivel a napokban ismét Abbaziába érkezik, ahol a család által tavaly is elfoglalt „Irenea“ villát bérelte ki jövő évi április haváig.

— **Házasság.** Vajda József, Nákó Sándor gróf kormányzó magántitkára, e hónap 21-én délután 3 órakor vezeti oltárhoz a kapucinusok helybeli templomában Seidler Klára kisasszonyt, Breisach Ernő és neje nevelt leányát.

— **Vasuti szerencsétlenség Fiume közelében.** Tegnap korán reggel Podvesice és Draga községek között a 120. sz. őrháznál nagy vasuti szerencsétlenség történt.

Reggel 5 óra 30 perckor az 1084 számu tehervonat, mely Fiumébe tartott, menetközben kettészakadt s a hátulsó rész az erős lejtőn beleszaladt a vonat elülső részébe. Az összeütközés következtében Haniker János galántai születésü 36 éves vonatmálházó, fején és mellkasán sulyos sérüléseket szenvedett, amelyekbe még tegnap délután a helyben kórházban belehalt. Hanikernek gyermekei nincsenek, feleségét azonban férje halála annyira megrenditette, hogy most sulyos betegen fekszik a lakásán. A második sebesült Solti Pál vonatfékező, kinek lábain mentek keresztül a kocsik, ugy hogy ma egyik lábát térden alul amputálni kellett és a másikon örökké nyomorék marad. Solti szintén nős és gyermektelen.

A balesetet az okozta, hogy a mozdonyvezető nem adta meg a „féket felereszteni“ jelzést, amidőn a vonat 25‰ esésből 10‰-es lejtőre jutott. A szelidebb lejtőre érve a mozdony megrántotta a kocsikat, de a hátulsó be léven fékezve a vonat kettészakadt. Öt kocsi teljesen összetörve a helyszinén maradt 7 erősen sérült kocsit a délután folyamán behoztak az állomásra.

Délelőtt a forgalmat átszállással bonyolitották le s délután 5 órakor már annyira szabaddá tették a pályát, hogy a vonatok ismét rendesen közlekedhettek. Szerencse, hogy a baleset, mély bevágásban történt, mivel, ha az összeütközés csak egy kilometerrel feljebb történt volna, a kocsik harmincz méternyi magasságból zuhantak volna le a töltés aljába.

Az eltakaritási munkálatoknál délután ujabb kisebb baleset történt. Horvatin lakatosra munkája közben ráesett egy sérült kocsi és balkezén és fején sulyosan megsebesitette. A sérült lakatost azonnal behozták az állomásra, ahonnan a kórházba szállitották.

— **A haditengerészet köréből.** A cs. és kir. közös hadügyminisztérium haditengerészeti osztálya elrendelte, hogy a „Weihe“ naszád szolgálaton kivül helyeztessék. Szolgálatba helyezendő a „Kondor“ naszád, szolgálaton kivül és az első tartalékba helyezendők a „Budapest“ és a „Monarch“ hajók. A tartalékhajóraj kötelékébe lépnek az „Árpád“ és a „Babenberg“ hajók; az „Árpád“ parancsnokául Löfler Ferenc fregattkapitány, a „Babenberg“ parancsnokául Hauser Maximus báró fregattkapitány neveztetett ki.

— **A kikötőből.** *November 10.* Érkezett: „Bucovina“ osztrák gőzös Triesztből 1400 zsák korpával, 400 zsák fügével, 400 zsák szőlővel és 30 tonna vegyes áruval; „Anna Susanna“ angol gőzös Hullból 1700 tonna kőszénnel; „Hegedüs Sándor“ magyar gőzös Velencéből 128 kirándulóval.

Indult: „Istria“ osztrák gőzös Santosba 3995 hórdó liszttel, 200 láda malátával és 20 tonna ásványvizzel; „Cheronea“ angol gőzös Konstantinápolyba üresen.

November 11-én. Érkezett: „Barbarigo“ olasz gőzös Calcuttából 4400 bál jutával 58 bál bőrrel és 34 zsák gummival.

Indult: „Noli“ olasz gőzös Triesztbe üresen.

— **Szalay Péter elhunytához.** A tegnapelőtt Budapesten elhunyt Szalay Péter kereskedelemügyi államtitkárnak, a posta-, távíró- és telefonintézmény elnökigazgatójának temetésénél a fiumei posta- és távirdahivatal Szász és Maller tisztviselők által képviselteti magát. A kiküldöttek már el is utaztak e célból a fővárosba.

— **Velencei kirándulók Fiumében.** A Magyar-horvát hajóstársaság Hegesdüs Sándor gőzöse tegnap 120 kirándulóval Velencéből ideérkezett.

— **Hirek Horvátországból.** A zágrábi ügyészség tegnap reggel letartóztatta a szociáldemokraták lapjának, a „Slobodna Riecs“-nek a felelős szerkesztőjét, Batt Istvánt, mert az emlitett ujság tegnapi számában olyan cikk jelent meg, mely azt hangoztatta, hogy a király megszegte a választási reform dolgában a magyarokkal kötött egyezséget. Az ügyészség elkoboztatta a lappéldányokat és a felelős szerkesztő ellen a büntető törvénykönyv hatvanharmadik és hatvanötödik szakasza alapján felségsértés miatt meginditották az eljárást.

Az ügyészség a „Nasa Misao“ cimü lap mai számait is elkoboztatta.

A „Hrvatska“ egyik közleménye azt tanácsolja a horvát-szerb koaliciónak, hogy a Starcsevicsek példáján buzduljanak fel és alakitsanak ők is külön légiót, mert — irja — ami szabad a Frankistáknak, az szabad a koalicióknak is.

Károlyvárosban tegnap szociáldemokrata népgyülés volt, amelyen megjelent Vinkovics dr. képviselő is. A napirenden az általános választási jog szerepelt.

A horvát képviselők tegnap délután elutaztak Zágrábból, hogy ma délelőtt Budapesten résztvehessenek a parlament ülésén.

— **A fiumei árutőzsde és kereskedőink.** A fiumei árutőzsde ismét egy lépéssel akarja előbbre vinni a fiumei kereskedők ügyét, amennyiben óriási áldozatok árán egy pneumatikus szerkezetü és igen könnyen kezelhető gabona-minőségi mérleget állittatott fel helyiségeiben, ugy hogy immár nem kell a mintákat megvizsgáiás végett a budapesti áru és értéktőzsdére küldeni, hanem a suly konstatálása a legbiztosabb alapon itt is megtörténhetik.

A tőzsde vezetősége mindet elkövet, hogy a kereskedők kezére járjon, a fiumeiek indolensségén azonban megtörik minden igyekezet. A széthuzás még mindig grasszál tán jobban, mint valaha s a három Fiumében fennálló kereskedelmi társulat helyisége még mindig tátonganak az ürességtől.

Meggyőződésünk, hogy mig a háromból nem csinálnak egyet, nem lesz Fiuménak életképes kereskedelmi egyesülete, de nem is lesz egyöntetü kereskedelmi szelleme sem s hogy mily hátrányos ez a kereskedelemre, ugy hiszszük nem szükséges fejtegetnünk.

Sajnos, a politika vezeti itt első sorban a kereskedőt, holott egyéneknek, kik a világ minden nemzetével összeköttetésben akarnak lenni, nem szabadna politizálniok.

— **A Külkereskedelmi részvénytársaság** alapitásáról, melyet osztrák és magyar kiviteli cégek létesitenek Budapesten, már hirt adtunk. Mint most értesülünk, az alapitási munkálatok és a részvény-jegyzések igen szépen haladnak előre. A társaság mindjárt megalapitásakor tetemes üzleti anyag felett fog rendelkezni s hivatva lesz Magyarország kiviteli érdekeinek szolgálatokat tenni. Az alaptőke 600.000 K lesz (3000 drb 200 K-s részvény). Az alapitók élén Matlekovits Sándor v. b. t. t. áll.

— **Tolvaj szolga.** Fehér Ármin, egy a Scogliettón levő panoktikum tulajdonosa, tegnap megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy egy szolgája, kit csak pár nappal ezelőtt fogadott fel és akinek csak „János“ nevét tudja, körülbelül 400 korona értékü különféle tárgy ellopása után eltünt. Az ellopott tárgyak egy részét a tolvaj szolgától egy Stangel nevü kávés vette meg, aki nem tudta, hogy az áruk lopásból származnak. A rendőrség meginditotta a nyomozást a tolvaj szolga kézrekeritésére.

— **A horvát helységek elnevezése.** Eszékről jelentik: A „Narodna Obrana“ jelenti, hogy a horvátországi honvédcsapat-parancsnokság elrendelte, hogy a jövőben azok a horvát-szlavonországi helységnevek, amelyeknek magyar elnevezésük is van, horvát és magyar nyelven neveztessenek, igy pl. Zagreb Zágrábnak, Osjek Eszéknek, Karlovic Karlócának mondassék. A lap ebben az autonóm horvát helységnév-törvény megsértését látja.

— **Talált jegygyürü.** Egy helybeli államvasuti raktárnok ma délben egy jegygyürüt adott át szerkesztőségünknek, melyet a pénzügyőrség laktanyája közelében talált. A jegygyürü tulajdonosa a talált tárgy pontos leirása ellenében átveheti szerkesztőségünkben.

— **Egy fiu balesete.** A Serpentina utcában levő Sala Apollo féle vendéglő mellett tegnap az utcafal mentén több kőmüves fiu játszadozott, miközben az egyik egy Stimaz Rezső 13 éves castuai illetőségü fiu a négy méter magas falról lezuhant. A mentők eszméletlen állapotban szállitották a fiut a kórházba.

— **A fiume—trieszti telefon megnyitása.** Holnap csütörtökön e hó 12-én végre teljesedésbe megy a fiumei és trieszti kereskedelmi körök egy régi óhaja. Megnyilik tudniillik a két kikötőváros között másfél évtized óta sürgetett telefonösszeköttetés. Ezen uj összeköttetés, mely Abbázián át hozza létre a kapcsolatot Fiume és Trieszt között, valóban nélkülözhetetlen szolgálatot fog teljesiteni mindkét város iparának és kereskedelmének és közelebb hozza Fiumét nemcsak Trieszthez, hanem egy csomó egyéb délosztrák városhoz is. A beszélgetési dijak az uj relációban a következők lesznek:

Fiume—Trieszt, Laibach, Görz, Cormons, vagy Monfalcone 2 korona, Fiume—Gráz és Bécs 3 korona, Abbazia—Trieszt és Monfalcone 1 korona, Abbazia—Görz és Cormons 1.60 fillér, Abbazia—Laibach és Gráz 2 korona, Abbazia—Bécs 3 korona, Trieszt—Laibach, Monfalcone, Görz és Cormons—Budapesttel vagy Zágrábbal 3 korona.

Minthogy az abbazia—trieszti beszélgetés csak 1 koronába kerül, az abbazia—fiumei tarifa pedig ugy mint eddig 60 fillér marad, nem értjük, hogy a fiume—trieszti közvetlen beszélgetés árát miért nem lehetett 1 korona 60 fillérbe megállapitani.

— **A cukorfinomitók válsága.** Trieszt-ből irják: A török kikötőkbe irányitott czukorszállitás a politikai események miatt rendkivül megnehezült, s ennek következtében a trieszti szabadraktárak annyira megteltek, hogy a trieszti kereskedők felszólitották a cukorfinomitókat a cukorszállitmányok további küldésének beszüntetésére. A cukorfinomitókat ez a felszólitás annál kellemetlenebbül érinti, mert a gyárak ezidőszerint teljes üzemmel dolgoznak és raktáraik a nyersanyaggal teljesen megteltek s a készárunak beraktározására nincsenek berendezkedve. A cukorfinomitókat a boykottmozgalom s ennek következtében a cukorszállitmányok fennakadása annyira érinti, hogy az esetre, ha ezek a viszonyok továbbra is megmaradnak, a cukorfinomitók katasztrofális jellegü válság elé néznek. A cukorfinomitók egyesülete sürgős segitséget kér a kormánytól.

— **A bánhelyettes támadóját elitélték.** Zágrábból jelenti tudósitónk, hogy az ottani törvényszéken hétfőn tárgyalták Jurisa jogász pörét, aki nyilt utcán inzultálta Crnkovics horvát belügyi osztályfőt, a volt bánhelyettest. A vádlott azzad védekezett, hogy tettét nem bosszuból követte el, hanem azért, hogy elégtételt vegyen a kormány sajtójának a támadásaiért. A panaszos előadta, hogy vádlottat személyesen is ösmeri és esküvel vallotta azt, hogy a diák a támadás alkalmával benne a politikust szidalmazó szavakkal illette. Accurti dr. államügyész ecsetelte a jelenlegi politikai viszonyokat, az ellenzéki sajtó uszitásait amely az ifjuságra van káros hatással. Szerinte a vádlott előre megfontolt szándékkal követte el tettét és kérte a büntetőtörvénykönyv 300-ik szakaszának alkalmazását. Inkovics dr. védő nem lát a történtekben politikát, csupán diákcsinyt. Kérte az enyhitő körülmények tekintetbe vételét és a 496-ik szakasz alkalmazását. A biróság délután négy órakor olvasta fel az itéletet, amely öt havi börtönnel sujtja a vádlottat.

Távirat ◂▸ Telefon.

A budapest—fiumei telefonösszeköttetésben már három nap óta fennálló üzemzavar miatt ma is csak a néhány beérkezett táviratra kell szoritkoznunk.

Andrássy benyujtotta a választói reformot.

BUDAPEST, nov. 10. A képviselőház mai ülésében Andrássy Gyula gróf belügyminiszter hosszabb beszéd kiséretében benyujtotta a választói reformról szóló törvényjavaslatot, mely a sajtóban hetek óta publikált részletektől nem tér el.

—

Török-szerb szövetség.

BELGRÁD, nov. 11. A Konstántinápolyban Novukovics szerb külügyminiszternek sikerült a portával a török-szerb szövetségre nézve megállapondi.

—

Fél milliárd kártérités.

SZENT-PÉTERVÁR, nov. 10. Konstantinápolyból ideérkezett jelentés szerint, ottani legmagasabb helyen kijelentették, hogy az az összeg, melyet Törökország Bulgáriától kártalanitás fejében kérni fog, körülbelül 525 millió frank lesz.

A görög király Luegernél.

BÉCS, nov. 10. A Bécsbeni időző György görög király ma előleges bejelentés nélkül meglátogatta Lueger bécsi polgármestert a városházán levő magánlakásában. Lueger üdvözölte a görög királyt és bemutatta az éppen nála időző Weisskirchner tanácselnököt is. György király egy órai tartózkodás után szivélyes szavakkal bucsuzott el Lugertől.

Incidens a montenegrói határon.

CETINJE, nov. 10. Montenegró legdélibb, a tenger és a skutarii tó közt fekvő sarkában egy csapat osztrák-magyar katona Spizából jövet átlépte a montenegrói határt, de montenegrói határőrök visszaszoritották őket. A montenegrói kormány az eset miatt Bécsben panaszt tett.

Bülow nagy beszéde a német Reichstagban.

BERLIN, nov. 11. Bülow német kancellár a birodalmi gyülés tegnapi megnyitó ülésében nagy megnyitó beszédet tartott, melyben a „Daily Telegraph" ismert leleplezései alkalmából védelmébe vette a német császárt, de kijelentette, hogy a császár ezentul magánbeszélgetéseiben az eddigieknél nagyobb tartózkodást fog gyakorolni. A szenzációs részletekben gazdag, feszült figyelemmel hallgatott beszédnek nagy hatása volt a képviselőkre.

—

Hivatalos cáfolat.

BÉCS, nov. 11. Az utóbbi napokban több lap mindennemü vészhireket közölt Bosznia-Hercegovinából. Montenegrói és szerb bandák betöréseiről, a konjicai laktanya légbe röpüléséről, egy osztrák-magyar katonának egy szerb katona által történt lelövetéséről és osztrák-magyar csapatok szökéséről volt szó. Illetékes katonai körök kijelentik, hogy mindezek a hirek teljesen légből kapottak és csak a jelenlegi politikai helyzet által okozott idegességből származnak. Ha csakugyan történtek ilyen vagy ehhez hasonló események a hadvezetőség semmi esetre sem fogja azokat a közvélemény előtt eltitkolni.

—

Fontos ujitás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemü fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállitó cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)
uj vállalata, mely a világhirü

Kőbányai Polgári Serfőző r. t.

palacksöreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállitja.

Árusitja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsört és
a serfőzdének különleges, a leghiresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István" védjegyü Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesittetnek.

Dijmentes házhoz szállitás!

Kicsinybeni eladás a Via Allessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksörök.

Fontos ujitás!

A serfőzde specialitása: Szent István védjegyü Dupla maláta sör.

A serfőzde specialitása: Szent István védjegyü Dupla maláta sör.

Gyakornok

olasz, magyar és német nyelvismerettel elsőrangu helybeli bankintézetnél azonnal felvétetik. Ajánlkozások „Nyugdijképes 19" jelige alatt a kiadóba intézendők.

Modern házban

irodahelyiségnek is alkalmas szoba butorral vagy a nélkül, külön előszobával december 1-ére bérbe adó. Cim a kiadóhivatalban.

Riporteri és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart"

kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale.

Ujságkihordót

esténként másfél órai munkára heti fizetéssel felvesz „A TENGERPART" kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale, Wurzerház I. em. Leányok vagy asszonyok is jelentkezhetnek.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
4% netto kamatot
térit meg feleinek.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1) II. em. 17.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdete 9 órakor.

Használt és uj
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu uj és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Örményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszitést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készit **Kovács Teréz** virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejáratában.

Cserepes növényben nagy választék.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangu ház a Riva Schiavonin. Teljesen ujjáalakitva, uj fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárusitó és podgyász-szállitó iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdőhelyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesiti a legmodernebb kényelmet. Kitünő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörü fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek, — Felhuzó. — Villanyvilágitás s gőzfütés minden szobán. Teljesen ujjáalakitva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfütés s villanyvilágitás. — Elsőrendü étterem. — — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen ujonnan felszerelve és hosszu tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Porto-Ré (Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörü fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Telefon sz. 19. Telefon sz 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat vas- és fémárukban, mindenféle szerszámokban és épuletvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben „KOMET" önmüködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

H.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrásáy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

FERFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD

és olcsón tisztit s javit szakszerüen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitünő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok. **Mérsékelt árak.**

A BREMER ANTAL-féle egyesüit sörgyárak

részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.

Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSU DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyitó hatásu sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kivül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállitás.

DETAIL ELÁRUSITÁS: minden jobb füszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és- női divatcikkek és rövidáruban.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márkter közelében.

Uj épület minden kivánt kényelemmel.

Szobák 2 1/2-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

Venier Penzió és Vendéglő

Velence Szt. Márkter.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágitással. Éttermek kilátással a Szt Márkterre.

— Kitünő konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s. (a Quadri káv. mellett)

Tulajdonos **Marco Venier.**

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — **VELENCE** — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron — — és étlap szerint. — —

Tulajdonos: **Leupold Alfréd.**

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményitőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYITŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezeskedik.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART" LAPKIADÓ VÁLLALAT. Felelős szerkesztő: MURAI JENŐ. NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME